SZKA105_14

OSZD BE A PÉNZT!

A VALÓS SZÜKSÉGLETEKNEK MEGFELELŐ FOGYASZTÓI MAGATARTÁS FEJLESZTÉSE

Készítette: Almásiné Császár Piroska
Zágon Bertalanné

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

A 5. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I. a) A pénz mindennapjainkban					
A)	Pénzzel kapcsolatos rokon értelmű szavakat, dalokat, szólásokat, közmondásokat, összetett szavakat gyűjtenek a diákok, melyeknek elő- vagy utótagja a „pénz” szó (pl.: pénztárca, zsebpénz…) 10 perc	Szókincsfejlesztés	Kooperatív tanulás – ötletroham – szóforgó		
B)	Melyik magyar pénzegységen mi látható? 1. A diákok emlékezetből leírják, hogy melyik pénzen ki vagy mi található. 2. Megnézik az érmék és bankjegyek fénymásolatát, majd lefordítják. 3. Megoldják a feladatlapot. 4. Ellenőrzik az 1. és a 2. emlékezetből leírt megoldást. 10 perc	Megfigyelés, emlékezet, egymáshoz tartozók párosítása, együttműködő készség, önellenőrzés	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	D1 (Magyar pénzek)	P1 (Érmék és bankjegyek fénymásolata)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C)	Feladatlapot oldanak meg a diákok a külföldi pénznemekről. Időkitöltő: puzzle – 1000 Ft-os bankjegy fénymásolatának, nyomtatott képének feldarabolása, majd összerakása. 10 perc	Logikus gondolkodás, kombinációs készség	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	D2 (Külföldi pénznemek)	P2 (Külföldi pénznemek)
I. b) Mennyibe kerül?					
A)	Különböző termékek árát becsülik meg a tanulók, majd reklámújságok alapján ellenőrzik. Közösen becsülik meg az értéket, majd együtt ellenőrzik. 10 perc	Tájékozódás, becslés	Páros munka	D3 (Mennyibe kerül?)	Reklámújságok
B)	Hogyan gazdaságosabb? Feladatlap megoldása Közösen becsülik meg az értéket, majd együtt ellenőrzik. 10 perc	Logikus gondolkodás, problémamegoldás	Páros munka	D4 (Melyik gazdaságosabb?)	P3 (Melyik gazdaságosabb?)
C)	Családi nyaralás. Feladatlap megoldása (Az euró árfolyama változó. Ha a tanulók nem tudják biztosan, kérjék a tanár segítségét!) 10 perc	Logikus gondolkodás, problémamegoldás	Páros munka	D5 (Családi nyaralás)	P4 (Családi nyaralás)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. c) Információk – Fogyasztói szokások					
A)	Álljon be a körbe, aki fürdés helyett inkább zuhanyozik; elzárja a csapot, amíg fogat mos; hazai élelmiszereket vásárol; részt vesz a „Szedd magad!” gyümölcsszedés-akcióban; azonnal elveri a zsebpénzét; a papír mindkét oldalára ír; lekapcsolja a lámpát, ha nincs rá szüksége; energiatakarékos izzókat használ; úgy szellőztet, hogy rövid időre kitárja az ablakot; autózás helyett inkább kerékpározik; autózás helyett inkább tömegközlekedési eszközt használ; mielőtt vásárol, átgondolja, hogy szüksége van-e erre; rendszeresen takarékoskodik; meggondolatlanul vásárol. 10 perc	Kritikus gondolkodás, döntés	Kooperatív tanulás – „Álljon be a körbe!”		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B)	Jó, ha tudod, mit jelent! A pénzhez kapcsolódó néhány alapfogalom tisztázása: bevétel, jövedelem, vagyon, költségvetés, betét, hitel, kamat, takarékoskodás, zsebpénz, infláció, rezsi, valuta, árfolyam A fogalmakat szét lehet osztani a csoportok között, vagy ők választhatnak. 15 perc	Információ gyűjtése, forráshasználat, ismeretszerzés, fogalommagyarázat	Kooperatív tanulás – mozaik vagy csoportmozaik		Az iskolai könyvtárban található lexikonok, értelmező szótárak
I. d) A család költségvetése					
A)	1. Írjanak a diákok két példát a család lehetséges bevételi forrásaira, illetve három példát a kiadásokra! 2. Csoportosítás bevétel–kiadás szerint egy plakáton 3. Összegzik és elemzik, összehasonlítják a két oszlopot. 4. Csoportosítják a kiadásokat: feltétlenül szükséges, halasztható, jó lenne, de nélkülözhető. 15 perc	Emlékezet, gondolkodás, tapasztalat, rendszerezés, logikus gondolkodás	1. Kooperatív tanulás – szóforgó 2. Kooperatív tanulás – többen a táblánál, megbeszélés 3. Frontális osztálymunka – megbeszélés		5 db papírlap, ceruza, tábla
Házi feladat a következő foglalkozásra					
A)	Szülői segítséggel írják össze, hogy az utóbbi három hónapban mennyit költött a család áramra, fűtésre, vízre, telefonra.	Adatrögzítés	Önálló feladatmegoldás	D6 (Kiadások a családban)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II. a) A család költségei					
A)	1. Az egyéni adatokat táblázatba foglalják a diákok csoportban, majd átlagolják. 2. A csoportok átlagok alapján (áram, fűtés, víz, telefon) oszlopdiagrammot készítenek. Az összehasonlítás miatt fontos a sorrend! 25 perc	Rendszerezés, kreativitás, ábrázolókészség, problémamegoldás	1. Kooperatív tanulás – szóforgó 2. Csoportforgó	D6 (Kiadások a családban, A rész)	Milliméterpapír, vonalzó, színes ceruza
B)	1. Az adatokat táblázatba foglalják a diákok. A csoport tagjainak adatai alapján átlagot számít a három hónapra külön-külön (áram, fűtés, víz, telefon). 2. Oszlopdiagram készítése Az összehasonlítás miatt fontos a sorrend! Ha van lehetőség, a tanulók számítógéppel is elkészíthetik az oszlopdiagramot. 25 perc	Problémamegoldás rendszerezés, ábrázolókészség, szemléletesség	1. Kooperatív tanulás – szóforgó 2. Csoportforgó	D6 (Kiadások a családban, B rész)	Milliméterpapír, vonalzó, színes ceruza
II. b) Az adatok értelmezése					
A	A diákok az adatokat értelmezik. 10 perc	Összehasonlítás, elemzés, általánosítás, következtetés	Frontális osztálymunka – megbeszélés		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. c) Lehet-e a kiadásokat csökkenteni?					
A)	Megbeszélés az adatok elemzése alapján, hogy hogyan takarékoskodhatunk? 10 perc	Gondolkodás, tapasztalat, kreativitás, problémaérzékenység	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		
B)	„Én így takarékoskodom” Közös plakátot készítenek a tanulók. 10 perc	Kreativitás, kritikai gondolkodás, kifejezőkészség, tolerancia, racionális takarékosság	Kooperatív tanulás – ötletbörze		Csomagolópapír, színes ceruzák, filctoll, tábla
II. d) Az én zsebpénzem					
A)	A zsebpénzzel kapcsolatos kérdőív kitöltése, válaszok megbeszélése 15 perc	Önismeret, gondolkodás, beszédkészség, figyelmes hallgatás	Kooperatív tanulás – egyéni munka, csoportszóforgó	D7 (Zsebpénzteszt)	
II. e) Oszd be a pénzt!					
A)	a) Költs el 1000 Ft-ot! 1000 Ft-ból 3 dolgot vásárolhatnak a tanulók. A vásárolni kívánt 3 dolgot külön-külön papírra írják fel. b) A papírlapokra felírt, vásárolni kívánt dolgok elhelyezése az „örömfán” , a fontosságnak megfelelő magasságban. (Felülre a legfontosabb, alulra a kevésbé fontos dolgok kerülnek.) 15 perc	Problémaérzékenység, fontossági sorrend, rendszerezés, különbségek megfigyelése, gondolkodás	Frontális osztálymunka – önálló munka – megbeszélés		3 db papírcsík, ceruza, nagy fa rajza a táblán vagy nagy lapon, blu-tack

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B)	Az osztály farsangi mulatságot szervez. Tervezzék meg a rendezvény programját és költségvetését (bevételek, kiadások)! 15 perc	Problémamegoldás, kreativitás, tervezés, takarékosság	Kooperatív tanulás – feladatmegosztás, mozaik		
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III. a) Te milyen vásárló vagy?					
A)	Te milyen vásárló vagy? (Kérdőívet töltenek ki a tanulók) 5 perc	Önismeret, önértékelés		D8 (Vásárlói teszt)	P5 (Vásárlói teszt)
III. b) Tanulságok. Te mit viszel haza?					
A)	Egy mondatos szóbeli értékelés a foglalkozásokról: „Én arra jöttem rá, hogy… szokásomon (tulajdonságomon) kell változtatnom.” vagy: „Engem meglepett… cselekedete (gondolata).” vagy: „Én azt tanultam, hogy...” 10 perc	Önismeret, önértékelés, egymás iránti figyelem, lényeglátás	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		

Mellékletek

P1 MAGYAR PÉNZEK (MEGOLDÁS)

1.	A
2.	H
3.	G
4.	A
5.	I
6.	C
7.	A
8.	J
9.	K
10.	F
11.	B
12.	E
13.	
14.	

KÁROLY RÓBERT
200
KÉTSZÁZ FORINT
MAGYAR NEMZETI BANK
BUDAPEST 1998
FB 8169578
200

500
ÖTSZÁZ FORINT
MAGYAR NEMZETI BANK
BUDAPEST 1998
EC 1628203
500

MÁTYÁS KIRÁLY
1000
EZER FORINT
MAGYAR NEMZETI BANK
BUDAPEST 1998
DE 8794450
1000

BETHLEN GÁBOR
2000
KÉTEZER FORINT
MAGYAR NEMZETI BANK
CD 9105244
2000

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN
5000
ÖTEZER FORINT
MAGYAR NEMZETI BANK
BUDAPEST 1999
BE 1153668
5000

SZENT ISTVÁN KIRÁLY
10000
TÍZEZER FORINT
MAGYAR NEMZETI BANK
BUDAPEST 1997
AG 9596814
10000

20000
HÚSZEZER FORINT
MAGYAR NEMZETI BANK
BUDAPEST 1999
GE 2067513
20000

1
FORINT

2
FORINT

5
FORINT

10
FORINT

20
FORINT

50
FORINT

100
FORINT

P2 KÜLFÖLDI PÉNZEK (MEGOLDÁS)

Ország	Pénznem	Váltópénz	EU tag-e?
Magyarország	forint	fillér	
Ausztria	schilling	groschen	
Németország	márka	pfennig	
Románia	lej	bani	×
Olaszország	líra	centesimo	
Lengyelország	złoty	gross (tsz: groszy)	
Görögország	drachma	lepta	
Franciaország	frank	centime	
Spanyolország	peseta	centimo	
Hollandia	gulden (holland forint)	cent	
Nagy-Britannia	font	penny	

P3 MELYIK GAZDASÁGOSABB (OLCSÓBB)?

1.) 5 db füzet egy csomagban 375 Ft-ért, vagy 6 db füzet két csomagban 468 Ft-ért?
2.) Fél liter rostos lé 150 Ft-ért, vagy a másfél literes 350 Ft-ért?
3.) 25 dkg-os csoki 430 Ft-ért, vagy a 100g-os 180 Ft-ért?

Megoldás
1.) 5 db 375 Ft-ért
2.) másfél literes 350 Ft-ért
3.) 25 dkg-os csoki 430 Ft-ért

P4 CSALÁDI NYARALÁS

Egy olasz város kastélyában 21 euróba kerül a szállás 1 főnek éjszakánként. Hány forintba kerül a szállása annak a négytagú családnak, amely hétfőtől péntekig marad a kastélyban? (Az euró árfolyama változó. Ha a tanulók nem tudják biztosan, kérjék a tanár segítségét!)

Megoldás
4 éjszaka × 4 fő × 21 euró = 336 euró 336 × ….* Ft =…… Ft

*Az euró aktuális árfolyamával célszerű számolni.

P5 VÁSÁRLÓI TESZT

Te milyen vásárló vagy? Tegyél ×-et a megfelelő oszlopba!

Megállapítás	Igen	Nem
Ha van pénzed, azonnal bármire elköltöd.		
Fontossági sorrendet állítasz fel.		
Figyelsz a termék csomagolására.		
Csak szükséges dolgokat veszel.		
Többnyire magyar terméket vásárolsz.		
Csak „menő” dolgokra költesz.		
Meghallgatod mások véleményét is.		
Döntésedet alaposan megfontolod.		
Próbálsz jól és takarékosan vásárolni.		
Zsebpénzedet csak édességre, lényegtelen dolgokra költöd, hiszen mindent, amit szeretnél, megkapsz a szüleidtől.		

Értékelés

Ha legalább 6 igen választ adtál, akkor meggondolt, körültekintő, takarékos vásárlónak tarthatod magad.